

KATONAI MINŐSÉGÜGY

A KATONAI MINŐSÉGÜGY HELYZETE A KÖRNYEZŐ ORSZÁGOKBAN

I. RÉSZ

Lakatos István, Pálos Emil¹

Cikkünkben a környező országok köréből olyan kiragadott példákat mutatunk be, melyek jól szemléltetik a hasonló múlttal rendelkező országok megváltozott körülmények között tanúsított, a nemzeti és a katonai minőségüggyel kapcsolatos új magatartásformáját, gondolkodásmódját, törekvéseit.

A bemutatott országokat tekintve, azok egyben azonosak: *mindegyik kijelentette a NATO-hoz való csatlakozási szándékát, mindegyik a csatlakozásban látja jövője biztonságát, valamennyi ki nem mondott versenyben áll a többiekkel a csatlakozás elsőse szempontjából, még ha ennek csak egy távoli jövőben van is realitása.*

A cikksorozat Szlovénia, Románia, a Cseh Köztársaság katonai minőségügyi rendszerét, az elgondolásokat, a filozófiát, a szervezeteket igyekszik bemutatni.

Szlovénia a felbomlott Jugoszláv Szocialista Köztársaság (JSZK) egyik utódállama. A JSZK a korábbi évtizedekben saját útját járva, a térség valamennyi volt szocialista országát megelőzve nyitott a Nyugat felé, működött együtt a haditechnika különböző részterületein vezető iparvállalatokkal. A minőségszemléletet már akkor meg kellett ismerni, megtanulni, alkalmazni.

Románia és a Cseh-Szlovák Szocialista Köztársaság a felbomlott Varsói Szerződés tagállamai voltak. A Cseh Köztársaság a korábbi cseh-

¹ Lakatos István mk. alezredes HM BH Kereskedelmi Igazgatóság, Pálos Emil alezredes HM BH RTO osztályvezető

szlovák államszövetség feloszlásával jött létre. A két korábbi VSZ tagállam minőségkultúrája egyértelműen kötődött a VSZ és a KGST minőségkultúrájához. A katonai minőségügy terén meghatározó volt az EFE TT követelményszabása, az egyes tagállamokban működő katonai minőségügyi szervezetek vizsgálati eredményei, a tanúsítások megállapításai a Bukaresti Elv alapján kölcsönösen elfogadásra kerültek. A katonai minőségügyi szervezetek a nemzeti minőségügyi szervezetektől függetlenül tevékenykedtek, nem érezték sem a szoros együttműködés szükségességét, sem a kényszerét.

A függetlenné vált államok az eltelt néhány évben folyamatosan keresik a továbblépés lehetőségét, keresik a lehetséges szövetségeseket, kisebb és nagyobb katonai-gazdasági szövetségekhez való csatlakozás lehetőségét. Mindegyikük számára a legvonzóbb az Európai Unióhoz, valamint a NATO-hoz való csatlakozás, a teljes jogú taggá válás lehetősége.

A meglévő szövetségek tagjaitól gyakran hangzik el, nem kell a teljes azonosságra, a teljes egységességre törekedni; a vezetési rendszerek, módszerek, a gondolkodás mód, a viszonyulás kompatibilitása, a közös nyelv ismerete, alkalmazási képessége a csatlakozás legfontosabb feltétele.

A minőségkultúra, a katonai minőségügy ennek a kompatibilitásnak meghatározóan fontos része.

I. A Szlovén Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma Minőségügyi Rendszerének előkészítése

A Szlovén Köztársaság Honvédelmi Minisztériuma valamennyi tényező megvizsgálása után **MINŐSÉG PROJEKT** (Quality Project) végrehajtásáról döntött. A projekt tartalmát illetően, az elgondolás kialakítása során több *rész projekt* jött létre, melyeket egy-egy kulcsfontosságúnak tekintett gondolat köré építettek fel.

Az 1992-1994 közötti időszakban a törekvés fő iránya a beszerezni kívánt termékekre irányult, a termékekre vonatkozó követelmény-rendszert alkotó szabványokra és maguknak a termékeknek az ellenőrzésére.

A termékorientált projekt végrehajtása után a vezetés felismerte, hogy a Védelmi Minisztérium maga sem nélkülözheti a saját tevékenységében a minőségszemléletet, nem hagyhatja figyelmen kívül azokat a tapasztalatokat, melyeket a minőségügy tekintetében az iparban, szolgáltatásban szereztek, azokban a szférákban megköveteltek. Ennek a gondolatnak a jegyében egy projekt team analizálta, majd szintetizálta azokat a legjobb tapasztalatokat, melyeket a gazdasági életben összegyűjtöttek és megkezdődött az ismeretek fokozatos oktatása.

Az oktatás-képzés keretében:

- Kiképezték a felsővezetőket, valamennyi szervezetnél;
- Létrehozták a Minőségügyi Tanácsokat, a katonai és államigazgatási szervezeteknél, ilyenek pld. A Katonai Védelmi Minőségbiztosítási Tanács, Polgári Védelmi Minőségbiztosítási Tanács, Polgári Szükségállapotti Minőségügyi Tanács;
- Megszervezték valamennyi beérkező, beszerzett anyag minősítő ellenőrzését;
- Kialakították a szállító (gyártó és szolgáltató) szervezetek felmérési, értékelési rendjét.

A Tanács típusú szervezetek esetében jól elhatárolták a minőségügyi illetékességet minden más területtől, így nem jöttek létre vezetési zavarok, nem keletkezett új vezetési szint, a vezető testületek jogköre nem csorbult.

Az eredmények újabb kezdeményezéseket indítottak el:

- Kialakították a minősített termékek választékát, azon termékek körét, amelyeket elismert nemzeti vagy nemzetközi vizsgáló szervezetek vizsgáltak, az eredmények alapján tanúsító szervezet tanúsított;
- Létrehozták a minősített szállítók nyilvántartását, ami a termékbeszerzések esetére a preferált szállítók listáját jelenti; olyan szállítókat, akiket valamilyen tanúsító szervezet az ISO 9000 sorozat valamelyik alkalmas szabványa szerint minősített, megfelelőként tanúsított, meghatározott termék gyártására alkalmasnak talált.

1992-ben a hatályba lépett közbeszerzési törvény új kereteket teremtett a minőségverseny számára. A keresleti piac kínálati piaccá alakult át, más, a katonai beszerzésekre nézve kedvezőbb feltételrendszerrel.

A gazdasági életben zajló változások nem hagyhatták változatlanul a Védelmi Minisztérium szervezetét, a vezetésről, a minőségről vallott nézeteket, a kapcsolódó szervezetek munkáját sem.

A Védelmi Tárca, mint szolgáltató szervezet

Első hallásra igen szokatlan nézettel *találkozik a Tisztelt Olvasó*: a Szlovén Védelmi Minisztérium felismerte, hogy maga is egy szolgáltatást nyújtó szállító, aki a szlovén állam polgárai védelmi és a polgári katasztrófahelyzetekben fennálló szükségleteit, elvárásait elégíti ki!

Amennyiben egy szervezet képes saját magát szállítóként definiálni, akkor képes értelmezni az adott szervezetre a minőségirányítás különböző szakaszait, elemeit, eszközeit is. Így az adott szervezetre értelmezhető a minőségbiztosítás, az ezt megvalósító minőségügyi rendszer is. Ennek a világszerte legáltalánosabban elfogadott formája az ISO 9000 jelzetű szabványsorozat rendszermodelleket leíró tagjai által definiált minőségrendszerek.

Egy rövid kitérőt tegyünk a szabványos minőségrendszerek és azok tanúsítása gondolkörében.

A szlovén nemzeti minőségügyi rendszer egyes jellemzői

A szabványos rendszermodellnek megfelelően felépített tényleges szállítói minőségbiztosítási rendszerek tanúsítása szerte a világon terjed. Az 1994-es év végéig Szlovéniában is gyorsan növekedett a tanúsított szervezetek száma, elérte a 130-at.

A minőségügy nemzeti méretekben való kiteljesedése megkívánja a saját nemzeti vizsgáló, tanúsító szervezetek rendszerének kialakulását is; ez Szlovéniában a *Szlovén Minőség Társaság*, mint polgári kezdeményezés formájában indult meg, egyben az *Európai Minőségügyi Szervezet* (European Organization for Quality, EOQ) tagjaként.

A tanúsító szervezetek nagy kihívása a világon mindenütt az a kérdés, *hogyan hol, milyen gazdasági, kereskedelmi kör, milyen piaci résztvevők fogadják el az általa kiadott minőségbiztosítási rendszertanúsítványt.* Jelentősen javulnak a tanúsítvány piaci pozíciói, ha a kibocsátó tanúsító szervezet valamilyen regionális szakmai, tanúsítási szövetségnek tagja. Európában korábban megalakult az *Európai Minőség Hálózat* fantázianevet viselő, az európai tanúsító szervek államait tömörítő szervezet az EQNET (European Quality Network). A Szlovéniában rendszertanúsítványokat kibocsátó *Szlovén Minőség és Mérésügyi Intézet* színvonalas tanúsító tevékenysége eredményeképpen Szlovénia az EQNET tagja lett.

A minőség ügyének teljes körű társadalmi ismertté tétele, fontossága hangsúlyozása érdekében, összhangban az európai törekvésekkel, *kidolgozták a Szlovén Minőség Díj követelményrendszerét, az adományozás rendjét.* A díj feltételrendszere az *Európai Minőségirányítási Alapítvány* (European Foundation for Quality Management) követelményeivel összhangban lévén, biztosítja annak nemzetközi elismertségét is. A díj súlyának növelése érdekében, magas beosztású személyekből - több miniszter, az ipar legjelentősebb vállalatainak vezetői - került a kiíró, elbíráló bizottság összeállításra. A Díj a pályázók számára először 1996-ban került kiadásra.

A minőség szemlélet érvényesülése a Védelmi Minisztérium tevékenységében

A jelentős változásokon átment nemzeti környezet hatására a Védelmi Minisztérium úgy döntött, hogy a fentebb már egyszer bemutatott gondolatnak - az állampolgárok számára nyújtott védelem, mint szolgáltatás - érvényesülése érdekében, saját szervezetében is érvényt szerez a minőség szemléletnek.

A döntés után széleskörű, minőségügy tárgyú oktatás, felkészítés folyt, *melynek eredményeképpen:*

- Minden alkalmazott aktív résztvevője a minőségrendszer kiépítésének;
- A minőségrendszer a vezetési rendszerbe integrálódik;
- Elismertté vált, hogy a minőségrendszer építésében meghatározó fontosságú a vezetői elkötelezettség, a vezetői feladatok meghatározása;

- A kiépítésre kerülő minőségrendszerek a különböző érdekeltségű szervezetek, személyek érdekeit egyformán jól szolgálják és kielégítik;

- A dokumentált vezetési rendszer követi az ISO 9000 család vonatkozó követelményeit;

- A minőségirányítási rendszer alapja a jól működő minőséginformációs rendszer;

- A rendszer projektek végrehajtását azonos dokumentációs módszerrel készítik elő, kézikönyvekbe foglalják, a projektet e szerint hajtják végre;

- A minőségjavítás érdekében állandóan újabb projekteket érvényesítenek;

- A minőségbiztosítás nemcsak a termékek, szolgáltatások, szállítók körére, hanem a humán kapcsolatokra is kiterjed!

Térjünk vissza arra a szokatlan gondolatra, miszerint a Szlovén Védelmi Minisztérium *úgy tekinti magát, mint egy szolgáltató, a szlovén állampolgárok számára szolgáltatást nyújtó szállító, aki azok részére a védelmi és a polgári szükséghelyzetben megnyilvánuló szükségleteket elégíti ki.* Összhangban a NATO és a WEU vallott elveivel, a szállító és a vevő, a szolgáltatást igénybe vevő között partneri kapcsolat van, partnerséget kell kiépíteni.

A partnerség, a kölcsönös közösség vállalás megvalósítása érdekében, a Védelmi Minisztérium minőségképessége kialakítása érdekében, ez év tavaszán a Szlovén Védelmi Minisztérium nyilvános ajánlatkérést tett közzé a Hivatalos Lapban, amelyben független minősítő, auditáló, valamint tanúsító szerv jelentkezését kérte, abból a célból, hogy a Minisztérium értékelő auditját hajtsa végre.

Tudott dolog, hogy ha egy szervezet minőségügyi rendszert működtet, akkor annak a folyamatos megfelelés biztosítása érdekében rendszeres belső minőségügyi felülvizsgálatokat kell minősített személyzet bevonásával végrehajtani. A szükséges belső szakszemélyzet biztosítása érdekében megkezdődött a belső auditorok képzése, felkészítése is.

Jelentős figyelmet fordítottak a sok szervezeti elemet érintő folyamatok kritikus megvizsgálására, a lehetséges feladat integrálásra. Az együttmű-

ködök közötti feladatmegosztás és annak következetes végrehajtása megvalósítja a kívánt minőségfunkciók megtervezését, megfogalmazását, amit a minőségügy QFD-val jelöl (Quality Function Deployment).

A módszeres felkészülés, a tudományos alaposágú célkitűzés valószínűsíti, hogy a Védelmi Minisztérium az év végére megkapja az ISO 9001 nemzetközi minőségbiztosítási rendszermodell követelményeinek való megfelelést igazoló tanúsítványt.

A minőségjavítás soha nem ér véget

Természetesen a tanúsítási eljárás és célkitűzés csak egy határkő a minőség projekt végrehajtása során. A folyamatos minőségjavítás gondolatának jegyében *a további célok:*

- A minőségrendszer fejlesztése, a minőségköltségek csökkentése;
- Hatékony eljárásrendek kidolgozása, érvényesítése, a szabványos követelményeknek megfelelő dokumentáltság biztosítása, a Minisztérium Minőségirányítási Kézikönyvének kialakítása, érvényesítése a gyakorlati munkában;
- A védelmi szolgáltatást igénylő állampolgárokban a szükséges és elégséges bizalom keltése a Minisztérium és a védelmi erő minőségképessége iránt;
- Kellő intenzitású és rendszerességű motiváció biztosítása a projekt és a minőségrendszer valamennyi résztvevője számára a folyamatos fejlesztés érdekében;
- Szilárd alapokat és jól meghatározott követelmények elérését biztosító képzési programok kialakítása a rendszer személyzete számára;
- A szükséges idő, a felmerülő költségek, az igényelt funkció adatainak figyelembevételével, folyamatos értékelemzés végzése;
- A tanúsított rendszer kialakítása után folyamatos belső és külső rendszer-auditokkal a minőségirányítási rendszer fenntartásának motiválása.

Az 1996-ra tervezett célok elérése után, 1997-ben az eredmények megszilárdítása, az önértékelési technikák bevezetése, alkalmazása következik.

A rendszer 2000-ig szánt hosszú távú fejlesztése keretében a *Védelmi Minisztérium*:

- Bevezeti a teljeskörű minőségirányítási rendszert, a TQM-t (Total Quality Management);

- Kialakítja a NATO tagsághoz szükséges kompatibilitás és interoperabilitás igényének megfelelő képességeket;

- Átlátható fejlesztések keretében javítja a védelmi és a katasztrófa-elhárítási képességet;

- Korszerű katonai szabványokat honosít és érvényre juttatja a tartalmukat.

A minőségügyi rendszer létrehozásának cél-folyamat-eszköz rendszere

A védelmi Minisztérium minőségügyi rendszere létrehozása tárgyában ismertetett gondolatokat *három alap kérdés és az arra adható válaszok* csoportosításával lehet összefoglalni.

A kérdések:

- *MIÉRT* történik valami;

- *MI* történik, *mi* a jellemző;

- *HOGYAN* érvényesül, *fejti ki a hatását*.

A kérdések sorrendjében néhány fő gondolatot áttekintve, *a látható összefüggések*:

= **AZÉRT**, hogy bizalom ébredjen a Védelmi Minisztérium minőségkövetelmények teljesítését biztosító képessége iránt;

— tervezett és rendszeres tevékenységek folynak;

– a minőségrendszeren belül a szabvány követelményeinek megfelelően dokumentálva és érvényre juttatva.

- = AZÉRT, mert a belső minőségbiztosítás (Internal Quality Assurance) bizalmat ébreszt az intézmény személyzetében a vezetőség iránt;
 - az átfogó vezetési tevékenység minden megnyilvánulása, ami meghatározza a minőségpolitikát, a célokat és a felelőségeket;
 - minőségügyi rendszerrel, szervezési, szervezeti eljárásokkal és struktúrával, eljárásokkal, folyamatokkal valósítja meg a minőségirányítást.
- = AZÉRT, mert a külső minőségbiztosítás (External Quality Assurance) bizalmat ébreszt a szolgáltatást igénybe vevőben az intézmény minőségképessége iránt;
 - a felhasználói igényeket tükröző minőségkövetelmények;
 - minőségtervezéssel és minőség szabályozással, a minőségrendszer elemeinek alkalmazásával elégitik ki a minőségcélokat és minőségkövetelményeket.

A csoportosításban felfedezhető a cél-folyamat-eszköz összefüggő együttesének érvényesítése.

Néhány szót megérdemel az az állapot és feltételvizsgálat, melynek szervezetre, folyamatra való következetes alkalmazásával a Szlovén Védelmi Minisztérium **a minőségrendszerét kialakította.**

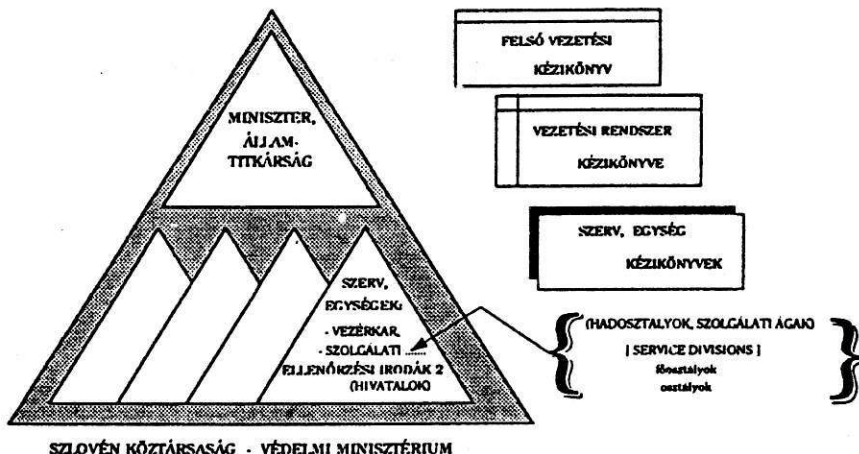
- 1.) Küldetés, rendeltetés, elgondolás, minőségpolitika, az ISO 9001 követelmény együtteséhez viszonyított helyzet.
- 2.) A kimenő szolgáltatás. Mit nyújt a szervezet és kinek?
- 3.) Bejövő szolgáltatás. Mit kap a szervezet és kitől?
- 4.) A folyamatok irányítása. Hogy vannak a szervezet folyamatai szervezve?
- 5.) A szervezet folyamatainak aktuális állapota. Mennyire felelnek meg ezek?
- 6.) A szervezet folyamatairól rendelkezésre álló dokumentumok.
- 7.) A szervezet folyamataiban alkalmazott dokumentumok.
- 8.) A szervezet által alkalmazott technikai berendezések, eszközök.
- 9.) Ismert problémák, megoldási javaslatok.

A minőségdokumentumok rendszere

Minden minőségrendszerben kulcsfontosságú szerepe van a minőségdokumentumoknak. A minőségdokumentumok rendszerének felépítése a szervezetek felépítése hierarchiájának megfelelően, maga is hierarchikus. Így van ez a Szlovén Védelmi Minisztérium és az alárendelt, valamint irányítása alatt álló szervezetek esetében is.

Ennek megfelelően a Minőségkézikönyvek rendszere:

- Felső vezetés Minőségkézikönyve;
- Az irányítási rendszer Minőségkézikönyve;
- A szervezeti egységek Minőségkézikönyve.

Összefoglalva: a Szlovén Köztársaság Védelmi Minisztériuma a minőségirányítás általános érvényű elveit alkalmazva, saját szervezetét egy szolgáltatónak tekintve, elfogadott, nemzetközi minőségbiztosítási rendszermodellnek megfelelő minőségügyi rendszer kialakításába kezdett. A rendszerépítés folyamán figyelembe veszik a nemzeti minőségügyben zajló eseményeket, valamint az ismert NATO követelményeket is. A célok között a nemzeti és a nemzetközi szervezetekkel való együttműködés képességének a kialakítása szerepel.

II. A Román Nemzetvédelmi Minisztérium minőségügyi, tanúsító akkreditáló rendszere

A következő ország, amelyen belül a katonai minőségügy helyzetét vizsgáljuk, **Románia**. Az információ tartalom más lesz, mint a Szlovén Köztársaság esetében látták a Tisztelt Olvasók; a súlypontban nem a Védelmi Minisztérium szervezetében végrehajtott minőségorientált tevékenység, **hanem egy különböző feladatok ellátására létrehozott intézményrendszer** ismertetése helyezkedik el.

Az intézményrendszer természetesen a katonai minőségügyi feladatok végrehajtásának biztosítására jött létre, szem előtt tartva azt, hogy biztosított legyen a nemzeti minőségügyi szervezetekkel, a megcélzott katonai védelmi szövetségek (NATO, WEU) minőségügyi szervezeteivel az érdemi, kölcsönös együttműködés. Románia is az elsők között volt, amely célul tűzte ki a nyugat-európai és az atlanti katonai szövetségekbe történő belépést, kezdettől fogva részt vett a Békepartnerség (Partnership for Peace, PfP) programban és a Román Fegyveres Erők sikeresen vettek rész több, NATO erőkkel közösen végrehajtott nemzetközi gyakorlaton.

Az együttműködés szándékában, tettekben is megnyilvánult az IFOR boszniai küldetése során, ahol a korábbi, ex-jugoszláviai tagállamok területén folyik a béketeremtés.

A Román Fegyveres Erők szervezetében *jelentős újrászervezést, újjaszervezést* kellett végrehajtani, annak érdekében, hogy a NATO követelmények honosíthatóak legyenek; jelentősen kellett a technikai eszközök minőségi szintjét emelni, hogy a lehető legközelebb jussanak a nyugati hadseregek színvonalához.

Követelmény támasztás a szállítókkal szemben

A katonai rendeltetésű termékek gyártásának összetett volta - a termékeknek a harckészültség biztosításában kifejtett, meghatározó jelentősége, valamint az a tény, hogy a román fegyveres erők NATO tagságra való alkalmassá válásának az eszközállomány egyik kulcsfontosságú elemét jelent - számos szervezési tevékenységet és új szabályozó életbeléptetését igényelte.

A legnagyobb újdonság erejével azon követelmények megjelenése, közvétele hatott, amelyek a fegyveres erők számára terméket, szolgáltatást nyújtó szállítókkal szemben hatékony, megvalósított működő minőségbiztosítási rendszert (Quality Assurance System, QAS) írtak elő. A követelmények nemcsak a minőségbiztosítási rendszer létét, működtetését határozzák meg, hanem azt is, hogy a kialakított rendszert a Nemzetvédelmi Minisztérium illetékes szervezeti elemével kell tanúsíttatni; tanúsított, működőképes, hatékony minőségbiztosítási rendszer a követelmény.

Szokott dolog, hogy a megfelelő akkreditáló, tanúsító, felügyelet gyakorló szervezeteket tartalmazó, valóban rendszerűen szervezett intézményrendszer valamilyen, általában *betűszó* megnevezést kap, így válik ismertté a szakmai körben. Ilyen a magyar nemzeti akkreditálás rendszere, a HUNAC, a német akkreditálási rendszer a DAR, stb. A speciális katonai minőségügyi rendszerek nem ennyire közismertek.

A tanúsítás, akkreditálás, felügyelet katonai testülete

Az ismertetett, szállítók minőségbiztosítási rendszerének tanúsítását végző szervezetként a Román Nemzetvédelmi Minisztérium a nemzetközi és európai minőségügyi szabványokra alapuló **Katonai Tanúsító, Akkreditáló és Felügyeleti Testületet hozott létre**; angol megnevezésével Military Body for Certification, Accreditation and Surveillance, (OMCAS).

Az OMCAS a Nemzetvédelmi Minisztériumon belül került felállításra, azzal a cél és feladat meghatározással, hogy minősítse a Fegyveres Erők számára terméket gyártó, szolgáltatást nyújtó szállítókat abból a szempontból, hogy tanúsítható-e a minőségrendszere, a termékei, valamint az a személyzet, amelyik a minőségért felelősséget visel; akkreditálható-e vizsgáló laboratóriuma, a kísérleti telep, a lőtér.

Az OMCAS szervezete az Európai EN 45000 szabványsorozat tanúsító és akkreditáló testületekre vonatkozó legtöbb követelményét kielégíti. Természetesen, vannak a sajátosságból adódóan, az érdekek és érdekeltségek egyensúlyában különbségek az OMCAS és a szállítók közötti kapcsolat tekintetében. Ezek a különbségek az OMCAS alapvetően katonai jellegéből fakadnak; ebből a tényből következik például az akkreditálás és tanúsítás teljes költségmentessége a kérelmező szállítóra nézve.

Az OMCAS által akkreditálásra és tanúsításra csak azok a termék és szolgáltatást nyújtók kerülhetnek, akik a Fegyveres Erők tényleges vagy jövőbeli szállítói.

Az OMCAS tevékenységét a *Fegyveres Erők Beszerzési és Logisztikai Igazgatósága* (Armed Forces Procurement and Logistics Department) koordinálja. Az államtitkár, a katonai beszerzés vezetője, valamint a logisztikai igazgatóság vezetője jogosult arra, hogy kiadja, szüneteltesse vagy visszavonja az akkreditáló, illetve tanúsító okiratot.

Az OMCAS akkreditáló és tanúsító tevékenysége elismert nemzeti és nemzetközi, valamint európai szabványokra és szabványsorozatokra alapul. Ezek is az ISO 9000 sorozat, az EN 45000 sorozat, a katonai termékekre vonatkozó szabványok, valamint a Nemzetvédelmi Minisztérium speciális követelményei.

Az OMCAS tényleges gyakorlati tevékenysége különböző eljárások formájában folyik, amelyek *két, az OMCAS tevékenységét* alapvetően meghatározó általános dokumentumra alapulnak. *Ezek:*

- A tanúsítással kapcsolatos általános szabályok, a Nemzetvédelmi Minisztérium szállítóinak minősítése;

- Minőségrendszerek, termékek és személyzet tanúsításával összefüggő követelmények, vizsgáló laboratóriumok, gyakorló és lőterek akkreditálásának követelményei.

Az OMCAS minősítő tevékenységét állandó alkalmazottakkal rendelkező speciális iroda végzi. Az OMCAS biztosítja az auditorok (minőségügyi felülvizsgálók) számára a szükséges gyakorlati kiképzés lehetőségét, valamint biztosítja a Nemzetvédelmi Minisztérium más igazgató-ságain alkalmazott műszaki személyzet képzését is.

Az auditorok és a műszaki munkatársak egyaránt felsőfokú végzettséggel rendelkeznek, elméleti kiképzettségük és gyakorlatuk megfelel az ISO 10011 (Requiment for quality system audit; Minőségügyi rendszerek minőségügyi felülvizsgálata követelménye) nemzetközi szabványsorozatban meghatározott feltételeknek.

Az OMCAS rendszeresen felügyeletet gyakorol az általa akkreditált vagy tanúsított szállítók felett, annak igazolása érdekében, hogy az akkreditálási, valamint tanúsítási követelményeket az adott szállító időben folyamatosan, állandóan teljesíti. A felügyelet gyakorlás folyamán az OMCAS időszakosan felfüggeszti vagy véglegesen visszavonja az akkreditált illetve tanúsított státuszt, amennyiben a szállító az alapkövetelményektől eltér. A szállítók kifogásolhatják az OMCAS döntését.

A tanúsítási tevékenység folyamata

Az OMCAS tevékenységének első lépése a minőségrendszer tanúsítása, mivel ez teremti meg a termék és személyzet tanúsítás alapfeltételeit. *A szállító minőségrendszere tanúsításának a minősítő eljárás során a következő lépései vannak:*

- A szállító felkészülése a tanúsításra, az OMCAS minősítési dokumentumainak elkészítése, a szállító tevékenységi körének megfelelően;
- A szállítónál végrehajtott előzetes minősítő eljárás, a szállító minőségdokumentumainak elemzése, vizsgálata;
- A helyszíni minősítő eljárás lefolytatása;
- A tanúsító okirat kiadása, felügyelet gyakorlása, újraminősítési eljárás (meghatározott időközönként).

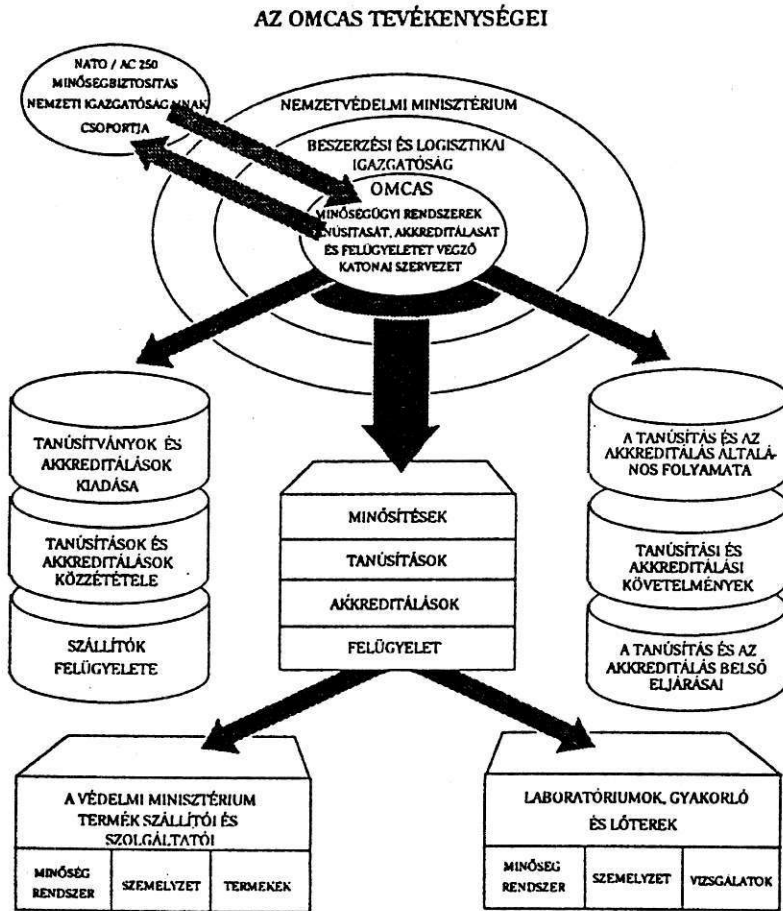
Nemzetközi együttműködés

Románia más országokkal közösen is gyárt védelmi célú termékeket. Ezekben az esetekben a minőségbiztosítás közös eljárását, a felügyelet és a jogosultságok átadását kétoldalúan kell meghatározni és abban megegyezni.

Románia ipara által exportra gyártott katonai termékek minősítését, gyártásfelügyeletét, a saját fegyveres erők számára végzett tevékenységgel teljesen azonos feltételek mellett hajtja végre az OMCAS.

Az OMCAS kész együttműködni bármely más országban folyó gyártási és fejlesztési tevékenységben, a termékminőség emelése, az adott területen dolgozó személyzet képzettségének növelése érdekében, a kölcsönösség elve alapján.

Az elmondottakat a következő ábra teszi még jobban érthetővé. Az OMCAS országon kívülre mutató kapcsolatait a NATO AC/250 Bizottság irányában történő kapcsolattartás a Nemzetvédelmi Minisztérium feladata.

A rendszer saját ügyrendjét, a minősítési, tanúsítási alapkövetelményeket az OMCAS illetékes szervezeti eleme határozza meg, végzi a minősítéseket és hajtja végre az okiratok kiadását.

A Cseh Köztársaság katonai minőségügyi rendszerét a következő számban megjelenő cikkünkben mutatjuk be.

A Magyar Köztársaság katonai minőségügyi rendszerének szabályozására hamarosan kiadásra kerül a Honvédelmi Miniszter úr a katonai minőségügyi rendszer, a megfelelőség értékelése tárgyában előkészület alatt levő rendelete, a Katonai Szállítók Rendszere kialakítására vonatkozó intézkedése, valamint a Katonai Minőségügyi Kézikönyv. A jogszabályalkotás a nemzeti és nemzetközi keretekben együttműködést biztosító, HM és MH érdekeinek megfelelő és azt biztosító rendszer létrehozására irányul.